

USEIN KYSYTYT KYSYMYKSET: PIENET POLTTOLAITOKSET, UUSI YSL ja PIPO

Ympäristönsuojelulain uudistaminen on aiheuttanut kysymyksiä pienten energiantuotantoyksiköiden lupa- ja rekisteröintimenettelystä. Alle on koottu ympäristöministeriön ympäristönsuojeluosastolle tulleita kysymyksiä ja ministeriön asiantuntijoiden vastauksia. Vastaukset kuvaavat lainvalmistelussa ja lain soveltamisohjeiden laatimisessa mukana olleiden näkemyksiä.

Suomen oikeusjärjestelmässä viranomaisilla ja hallintotuomioistuimilla on itsenäinen ratkaisu- ja tulkintavastuu lain soveltajina. Näin ollen alla olevat, ministeriön asiantuntijoiden tulkinnat eivät ole hallintoviranomaisia tai tuomioistuinta sitovia eivätkä muutenkaan takaa, että lakia noudatettaisiin vastauksissa kuvatulla tavalla.

Kysymys-vastauspaperia on tarkoitus päivittää, jos esimerkiksi hallintokäytännöstä, koulutuspäiviltä, EU-ohjeista, tuomioistuintä käytännöstä, oikeuskirjallisuudesta tai muusta lähteestä tuleva tieto muuttaa tai tarkentaa tulkintoja.

KYSYMYKSET, SISÄLLYSLUETTELO

Kysymys 1: Edellyttääkö alle 5 MW:n energiantuotantolaitos (ET-laitos) ympäristölupaa?	2
Kysymys 2: Milloin "5 - alle 50 MW:n" energiantuotantolaitos rekisteröidään, milloin se on ympäristöluvan varainen?	4
Kysymys 3: Jos luvanvaraisen toiminnan yhteyteen rakennetaan toimintaa palveleva, alle 5 megawatin energiantuotantolaitos (= kooltaan alle rekisteröintirajan), tuleeeko muutokselle hakea automaattisesti ympäristölupa?	5
Kysymys 4: Koskeeko polttolaitosasetus (PIPO, 750/2013) alle 5 MW:n ET-yksiköitä?	6
Kysymys 5: Ovatko kaikki PIPO-asetuksen soveltamisalaan kuuluvat ET-yksiköt myös rekisteröintivelvollisuuden alaisia?	6
Kysymys 6: Voiko ELY-keskus valvoa rekisteröitävää energiantuotantolaitosta, vai onko se aina kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävä?	8
Kysymys 7: Voiko kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoa 2 MW:n energiantuotantoyksikön toimintaa, jos yksikkö sijaitsee luvanvaraisen laitoksen yhteydessä ja luvan myöntää AVI	8
Kysymys 8: PIPO-asetuksen 13 §:n 1 momentin kohdan 2) mukaan nestemäisen polttoaineen suoja-alkan tilavuus on mitoitettava siten, että vuototilanteessa siihen sopii vähintään 1,1 kertaa siihen sijoitetun suurimman säiliön nestetilavuus. Voiko suoja-alkaiden nestetilavuusvaatimuksen 1,1 -kertaisuuden toteuttaa jollakin muulla tavalla kuin ryhtymällä rakenteellisiin uudistuksiin?	9
Kysymys 9: Milloin savukaasupäästöjen määräaikaismittaukset on suoritettava, erityisesti tilanteessa jossa useampi alle 5 MW energiantuotantoyksikkö muodostavat vähintään 5 MW energiantuotantolaitoksen?	9
Kysymys 10: Tehdäänkö päästömittaukset molemmilla polttoaineilla, jos pääpolttoaine on kaasu mutta kattiloissa voidaan käyttää myös kevyttä polttoöljyä?	9
Kysymys 11: Millä aikataululla jo toiminnassa olevan energiantuotantolaitoksen rekisteröinti tai ympäristöluvan päivittäminen PIPO-asetuksen mukaiseksi tapahtuu?	9
Kysymys 12: Kyseessä on nykyisin ympäristöluvalla toimiva energiantuotantolaitos, jolle asetuksen vaatimukset tulevat voimaan 1.1.2018. Toiminnanharjoittaja esittää, että laitos rekisteröitäisiin YSL 231 §:n mukaan "automaattisesti" ympäristöluvan rautessa, ilman mitään erillisiä hakemuksia. Käytännössä valvojalla ei ole niin tarkkoja tietoja kuin rekisteröintilomakkeissa (6035 ja liitteet) kysytään, koska PIPO-asetuksen vaatimukset ovat merkittävästi tiukempia kuin aiemman ympäristöluvan määräykset. Voiko viranomainen vaatia	

toiminnanharjoittajaa toimittamaan olemassa olevan laitoksen rekisteröinti asiakirjat samoin kuin meneteltäisiin uuden laitoksen tapauksessa?	10
Kysymys 13: Sovelletaanko YSL 116 §:n määräyksiä, kuten laitoksen rekisteröinti asiakirjojen lähettämisen määräaika (90 päivää ennen toiminnan aloittamista) myös olemassa oleviin laitoksiin, eli hakemus olisi lähetettävä 90 päivää ennen lain voimaantuloa (esim. 30.9.2017 mennessä)?	11
Kysymys 14: Pitääkö päästömittaukset tehdä ennen kuin tällä hetkellä ympäristöluvalla toimiva PIPO-laitos voidaan rekisteröidä, jos niitä ei ole tehty aiemmin?	11
Kysymys 15: Kyseessä on direktiivilaitoksen ympäristöluvassa oleva energiantuotantolaitos. Onko direktiivilaitoksen ympäristö lupa päivitettävä ja direktiivilaitokselle tehtävä perustilaselvitys kun PIPO-asetus tulee noudatettavaksi?	11
Kysymys 16: Kyseessä on energiantuotantolaitos jolle jää ympäristö lupa voimaan senkin jälkeen kun PIPO-asetus tulee noudatettavaksi. Ympäristöluvassa on tiukempia määräyksiä esim. tiheämmät päästömittausveloitteet kuin asetuksessa edellytetään. Raukeavatko nämä määräykset 1.1.2018?	12
Kysymys 17: Ympäristöluvassa on annettu myös esimerkiksi tarkkailuvaatimuksia alle 1 MW kattiloille, jotka eivät kuulu PIPO-asetuksen soveltamisalaan. Raukeavatko nämä vaatimukset 1.1.2018?	12

Kysymys 1: Edellyttääkö alle 5 MW:n energiantuotantolaitos (ET-laitos) ympäristölupaa?

Vastaus: Yleensä ei edellytä.

EI: Alle 5 MW:n ET-laitoksen toiminta ei lähtökohtaisesti ole luvanvaraista.

Luvanvaraisuuden rajana ET-laitoksille on (YSL liite 1):

- 1) laitoksella on ainakin yksi 20 megawatin tai sitä suurempi kiinteää polttoainetta polttava energiantuotantoyksikkö tai
- 2) laitoksen polttoaineteho on 50 MW tai sitä enemmän.

Näin ollen alle 5 MW:n ET-laitos ei ole YSL:n liitteen 1 ”luetteloperusteen” (energiantuotanto) vuoksi luvanvarainen.

KYLLÄ: ET-laitos voi olla luvanvarainen muulla ympäristönsuojelulaissa mainitulla perusteella. Lupaa edellytetään esimerkiksi, jos

- laitoksesta aiheutuu kohtuutonta naapurushaittaa,
- sen toiminnasta voi aiheutua vesistön pilaantumista,
- se sijaitsee pohjavesialueella ja sen toiminnasta voi aiheutua pohjaveden pilaantumista tai
- laitoksella käsitellään ammattimaisesti tai laitosmaisesti jätettä. (Ks. näistä perusteista YSL 27 ja 28 § ja jätteiden osalta liite 1).

Tässä kohdassa olevat esimerkit ovat käytännössä poikkeuksellisia, yksittäistapauksissa mahdollisia mutta epätodennäköisiä luvanvaraisuusperusteita energiantuotantoyksikölle. Ne on kuitenkin mainittu, koska teoriassa energiantuotantoyksikön, kuten minkä tahansa muunkin toiminnan, luvanvaraisuus voi perustua myös niihin.

KYLLÄ: Lisäksi alle 5 MW:n ET-laitos voi olla osa toimintaa, joka on muun perusteen vuoksi luvanvarainen. Tällaisessa tapauksessa, vaikka ET-laitos ei ole luvan hakemisen varsinainen peruste eikä sen voida sanoa siinä mielessä ”edellyttävän ympäristölupaa”, sen päästöt käsitellään kuitenkin osana koko toiminnan lupaharkintaa eli se on kokonaisuuden osana ympäristöluvan varainen. ET-laitos on

tällöin apu- tai osatoiminnan roolissa. Sen pilaavat vaikutukset ja riskit käsitellään tarvittaessa ympäristölupaharkinnassa vastaavasti kuin muidenkin apu- ja osatoimintojen (esimerkiksi tavarankuljetus- ja purkupaikat tai varastot, jotka eivät myöskään itsenäisinä toimintoina olisi luvanvaraisia). (YSL 5 §:n 1 momentin 3 kohta ja 27 §). Tällainen muun toiminnan osana oleva, alle 5 MW:n ET-laitos käsitellään nimenomaan ympäristöluvassa, sitä ei voida rekisteröidä (vrt. alla vastaus suuremman ET-laitoksen rekisteröinnistä).

Lupaharkinnan ulottuvuudesta

YSL:n liitteen 1 luetteloidut kohdat kuvaavat tietyn toimintatyyppin / laitoksen luvanvaraisuutta ja luvanvaraisuuskynnystä, mutta eivät tarkasti lupaharkinnan ulottuvuutta. Lupaharkinnan ulottuvuuden ratkaisee YSL:n 5 §:n 1 momentin 3 kohdan määritelmän mukaisesti kokonaisuus, joka kattaa varsinaisen laitoksen ja siihen teknisesti ja toiminnallisesti kiinteästi liittyvän toiminnan.

Lupaharkinta kattaa koko em. 5 §:n määritelmän mukaisen toiminnan. Jos toiminta myöhemmin muuttuu siten, että toiminnan haitalliset ympäristövaikutukset lisääntyvät, toiminnan muutos on myös luvanvarainen.

Luvanvaraisuutta ja lupaharkinnan ulottuvuutta on nimenomaisesti rajattu eräissä tilanteissa. Ensinnäkin, YSL:n liitteessä 2 (rekisteröitävät toiminnat) mainittu toiminta ei ole luvanvaraista edes muutoin luvanvaraisen toiminnan osa- tai aputoimintana (pois lukien direktiivilaitokset) (YSL 30 §). Toiseksi, koeluonteinen toiminta on jätetty lupamenettelyn ulkopuolelle, vaikka koetoimintaa harjoitettaisiin luvanvaraisen laitoksen ”sisällä” (YSL 31 §). Lupamenettelyn sijaan nämä toiminnat ovat hallinnollisesti lupamenettelyä kevyemmän ja nopeamman koetoiminta- ja rekisteröintimenettelyn piirissä. Hyöty ilmenee erityisesti toiminnan muutostilanteissa, kun koe- ja rekisteröintitoimintojen aloittaminen tai muuttaminen ei edellytä ympäristöluvan hakemista.

Omistussuhteet eivät vaikuta toiminnan luvanvaraisuuteen, eli käytännössä luvanvaraiseen kokonaisuuteen voi kuulua useamman eri toiminnanharjoittajan hallinnoimia (pää-, osa- tai apu-) toimintoja.

Luvanvaraisen toiminnan ulottuvuuden riippumattomuus luvanvaraisuuskynnyksestä ja omistussuhteista käy ilmi välillisesti useasta ympäristönsuojelulain säännöksestä ja niiden perusteluista (perustelut ovat vuoden 2000 ympäristönsuojelulaista ja sen muutoksista, koska tältä osin lain uudistaminen ei vaikuttanut tulkintoihin):

YSL 5 §:n1 momentin 3 kohta, Määritelmät. Tässä laissa tarkoitetaan --- ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavalla toiminnalla laitoksen perustamista tai käyttämistä **sekä siihen teknisesti ja toiminnallisesti kiinteästi liittyvää toimintaa** taikka alueen käyttämistä tai toiminnan järjestämistä siten, että siitä saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista; ---

HE 227/2004 vp: ”Pykälän 1 momentin 2 kohdan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan määritelmää ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että siinä mainittaisiin myös laitokseen **teknisesti ja toiminnallisesti kiinteästi liittyvät toiminnan osat**. Säännöksellä olisi käytännön merkitystä erityisesti ympäristölupa- asioissa, sillä se **määritteli laitoksen toiminnan lupaharkinnan ulottuvuuden selvittämällä, että toiminnan tarkastelu ei rajoitu ahtaasti pelkästään luvanvaraisen toiminnan määritelmän mukaiseen toimintaan**. Ehdotettu

säännös ei sellaisenaan korvaisi voimassa olevan ympäristönsuojeluasetuksen 2 §:n mukaista toimintakokonaisuuden määritelmää, sillä säännös koskisi joko kahta erikseenkin luvanvaraista toimintaa tai yhteen luvanvaraiseen toimintaan kuuluvia osia. - - -

--- Laitokseen teknisesti ja toiminnallisesti kiinteästi liittyvällä toiminnalla tarkoitettaisiin **toimintaan liittyviä välttämättömiä osatoimintoja. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi tuotantolaitoksen yhteydessä toimivat energiantuotantoyksiköt sekä erilaiset lastaus-, varastointi- ja muut aputoiminnot** ---”

YSL 5 §:n 1 momentin 8 kohta, Määritelmät. Tässä laissa tarkoitetaan --- **toiminnanharjoittajalla** luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa tai joka tosiasiallisesti määrää toiminnasta;

HE 84/1999 vp: ”**Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta voisi toimintakokonaisuutena sisältää erillisiä yksiköitä, joista vastaavat eri toiminnanharjoittajat.** Yhtenä toimintana pidettäisiin eri osatoimintoja, jotka muodostavat teknisesti ja tuotannollisesti riittävän kiinteän kokonaisuuden. Usean toiminnanharjoittajan yhteisesti harjoittama toiminta tulisi kuitenkin lupaharkinnassa eritellä riittävästi päätöksien valvontaa varten.”

YSL 27 §, Yleinen luvanvaraisuus: **Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan**, josta säädetään liitteen 1 taulukossa 1 (direktiivilaitos) ja taulukossa 2, on oltava lupa (ympäristölupa).

Myös oikeuskäytännössä on käsitelty toiminnallista kokonaisuutta, esimerkiksi korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä vuodelta 2014:

KHO 2014:19 (Vaasan hallinto-oikeuden ratkaisun perusteluita)---” *Sen sijaan EPS-tuotantolaitokseen ympäristönsuojelulain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti teknisesti ja toiminnallisesti on yhteydessä höyryn tuotantoon käytettävä 2,1 MW:n raskaan polttoöljyn kattilalaitos, mistä seikasta ei asiassa ole ollut erimielisyyttä. Ympäristölautakunnan päätös ei sisällä kattilalaitosta ja sen päästöjä koskevia lupamääräyksiä. Ympäristölautakunnan olisi EPS-tuotantolaitosta koskevassa ympäristölupapäätöksessä tullut antaa tarpeelliset, ympäristönsuojelulain 43 §:n mukaiset lupamääräykset myös kattilalaitoksen osalta, ottaen huomioon valtioneuvoston asetus polttoaineteholtaan alle 50 megawatin energiantuotantoyksiköiden ympäristönsuojeluvaatimuksista (445/2010). Tästä syystä hallinto-oikeus on kumonnut ympäristölautakunnan päätöksen ja palauttanut asian sille uudelleen käsiteltäväksi.*---”

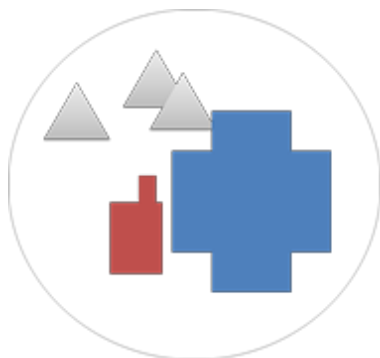
Kysymys 2: Milloin "5 - alle 50 MW:n" energiantuotantolaitos rekisteröidään, milloin se on ympäristöluvan varainen?

Vastaus:

Jos "5 - alle 50 MW:n" ET-laitos on itsenäinen, se rekisteröidään. Samoin, jos se on osa muuta, ns. kansallisesti ympäristöluvanvaraista laitosta, se rekisteröidään. Sen sijaan jos se on osa direktiivilaitosta, se on luvanvarainen. Samaa

energiantuotantolaitosta ei ikinä sekä rekisteröidä että luviteta, vaan sitä koskee vain yksi menettely.

Huom! Tässä yhteydessä ilmaisulla "5 - alle 50 MW:n" laitos tarkoitetaan YSL:n liitteessä 2 määriteltyä energiantuotantolaitosta, eli energiantuotantolaitosta "jonka polttoainetehtoon lasketaan yhteen kaikki samalla laitosalueella sijaitsevat polttoainetehtoon vähintään yhden megawatin energiantuotantoyksiköt ja jonka polttoainetehtoo on vähintään 5 megawattia, mutta alle 50 megawattia, ja jossa jokaisen kiinteää polttoainetta käyttävän energiantuotantoyksikön polttoainetehtoo on alle 20 megawattia." (Ks. YSL Liite 2, 1. kohta).

Kuvateksti: Ympyröitynä on koko laitosalue ja toiminta kokonaisuudessaan. Sinisellä (risti) on piirretty toimintatyyppi, joka laukaisee ympäristöluvan hakemisen tarpeen, esimerkiksi siideritehdas. Harmaat kolmiot ovat siiderin tuotantoa palvelevia osa- tai aputoimintoja, esim. varastoja. Punaisella on merkitty tehtaaseen energiantuotantolaitos (10 MW), joka myös on tehtaaseen osa- tai aputoiminto. Koska siideritehdas on kansallisesti luvanvarainen toiminta, sen energiantuotantolaitos rekisteröidään, eikä sitä käsitellä siideritehtaaseen ympäristöluvassa. (Jos ET-laitos sen sijaan olisi kokoluokaltaan alle 5 MW, sen ympäristövaikutukset käsiteltäisiin ympäristöluvassa, kuten muidenkin apu- ja osatoimintojen, joita ei nimenomaisesti ole laissa määrätty erilliseen menettelyyn. Jos ET-laitos olisi kokoluokaltaan yli 50 MW, se olisi luvanvarainen direktiivilaitos. Kokonaisuuden lupa-asia ratkaistaisiin joko yhdessä tai useammassa hallinnollisessa ympäristölupapäätöksessä, riippuen mm. eri toimintojen aloittamisajankohdista (mm. toiminnan muutostilanteet) ja hakijan valinnoista (Ks. menettelyvalinnasta YSL 41 § sekä muutostilanteissa 29 ja 48 §)).

Kysymys 3: Jos luvanvaraisen toiminnan yhteyteen rakennetaan toimintaa palveleva, alle 5 megawatin energiantuotantolaitos (= kooltaan alle rekisteröintirajan), tuleeeko muutokselle hakea automaattisesti ympäristölupa?

Vastaus:

Luvan tarve on harkittava tapauskohtaisesti toiminnan olennaista muuttamista koskevan säännön (YSL 29 §) perusteella. Lupa tulee hakea silloin, jos muutos lisää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia tai riskejä tai lupa on toiminnan muutoksen vuoksi tarpeen tarkistaa. Muussa tapauksessa lupaa ei tarvita. Muutoksen olennaisuutta pohdittaessa harkittavia asioita ovat mm. olemassa olevan toiminnan laajuus ja luonne, paikallisen ympäristön luonne ja sietokyky sekä muutoksen peilaaminen näihin tekijöihin. Lisäksi harkintaan vaikuttaa se, että vähintään 1 MW:n yksiköiden rakentamiseen ja toimintaan sovelletaan PIPO-asetuksen vaatimuksia joka tapauksessa, vaikka tästä ei olisi mainintaa lupapäätöksessä.

Huom. 1: Vaikka lupaa ei edellytettäisi, tulee toiminnanharjoittajan kuitenkin ilmoittaa energiantuotantolaitoksen rakentamisesta valvontaviranomaiselle, koska kyseessä on toimintaa koskeva muutos, jolla voi olla vaikutuksia ympäristön pilaantumiseen tai luvan noudattamiseen (YSL 170 §).

Huom. 2: Jos olennaisen muutoksen johdosta laitosalueen vanhojen ja uusien energiantuotantoyksiköiden polttoaineteho yhteenlaskettuna ylittää rekisteröintikynnyksen, eli syntyy 5 MW:n ET-laitos, noudatetaan 5- alle 50 MW laitoksia koskevaa rekisteröintimenettelyä (muu kuin direktiivilaitos). Uudet ja vanhat yksiköt siirtyvät muutoksen vuoksi rekisteröinnin piiriin. Samalla ympäristölupa raukeaa vanhojen yksiköiden osalta. Uusien yksiköiden rekisteröinti edellyttää rekisteröinti-ilmoituksen tekemistä, vanhat yksiköt rekisteröidään viran puolesta.

Kysymys 4: Koskeeko polttolaitosasetus (PIPO, 750/2013) alle 5 MW:n ET-yksiköitä?

Vastaus:

Kyllä, seuraavissa tilanteissa:

- Tilanne 1: PIPO koskee vähintään 1-megawattisia yksiköitä, jos niitä sijaitsee samalla laitosalueella niin monta, että niiden yhteenlaskettu polttoaineteho ylittää 5 megawattia
- Tilanne 2: PIPO koskee vähintään 1-megawattista yksikköä, jos yksikkö on minkä tahansa ympäristöluvanvaraisen toiminnan osa (sen apu- tai osatoiminto).

Asetus koskee siis molemmissa tapauksissa energiantuotantoyksiköistä vain niitä, jotka ovat kooltaan vähintään 1 megawatin kokoisia. (PIPO 1 §:n 1 momentin 2 kohta)

Ei: Asetus ei koske alle 5 MW:n ET-laitosta, joka on itsenäinen (= ei ole osa ympäristöluvanvaraista toimintaa). Sillä, minkä kokoisista ja kuinka monesta ET-yksiköstä laitos koostuu, ei ole merkitystä, kunhan 1 MW:n tai sitä suurempien yksiköiden yhteen laskettu teho on alle 5 MW. Jotta ehto itsenäisyydestä täyttyy, ET-laitoksen on joko 1) sijaittava fyysisesti erillään muusta luvanvaraisesta toiminnasta tai 2) oltava siitä teknisesti tai toiminnallisesti riittävän erillinen. Jos jompikumpi, tekninen tai toiminnallinen, riittävä erillisuus on olemassa, laitosta pidetään itsenäisenä, vaikka se sijaitsee samalla alueella luvanvaraisen toiminnan kanssa.

Tekninen yhteys voi olla esimerkiksi johto, putki tai kuljetuslinja, jota pitkin siirretään raaka-aineita tai muita panoksia tai tuotoksia laitokselle tai sieltä pois. ET-laitoksella kyse on usein sähköjohdosta, jota pitkin toimitetaan sähköä päätoimintaan. Toiminnallinen yhteys taas tarkoittaa sitä, että laitokset palvelevat toisiaan tai tuottavat toistensa toimintaan jotain tarkoituksella, esim. ET-laitos toimittaa sähköä päätoimintaan. Jotta yhteys olisi riittävä toiminnallisen kokonaisuuden syntymiseksi, energiantuotantoyksikön olisi oltava niin olennaisesti yhteydessä juuri ja vain samalla alueella sijaitsevaan päätoimintaan, että se käsitetään sen osa- tai aputoiminnoksi ja toiminnat hahmotetaan yhdeksi kokonaisuudeksi. ET-yksikön olisi syötettävä energiaa pääasiassa vain päätoimintaan, ei muille toimijoille.

Kysymys 5: Ovatko kaikki PIPO-asetuksen soveltamisalaan kuuluvat ET-yksiköt myös rekisteröintivelvollisuuden alaisia?

Vastaus:

Eivät ole. ET-laitoksen rekisteröintikynnys ja PIPO-asetuksen soveltamisalakynnys on määritelty keskenään eri tavalla ja ne ovat asiallisesti eri sisältöiset. Rekisteröintivelvollisuus ratkaistaan YSL:n (YSL 30 §, 116 § ja liite 2) avulla, PIPO-asetuksen soveltaminen puolestaan sen soveltamisalanormin (PIPO 1 §) avulla.

Alla taulukossa on esimerkkejä laitosten rekisteröintivelvollisuudesta ja PIPO:n soveltamisalasta. Huom: Tässä taulukossa ei käsitellä tilanteita, joissa ET-yksikkö on osa direktiivilaitosta tai joissa se olisi luvanvarainen YSL:n ”yleissäännösten” nojalla (naapuruushaitta, sijainti pohjavesialueella jne.).

Laitos, esimerkki	Rekisteröitävä	PIPOa sovelletaan
	”Energiantuotantolaitos, jonka polttoainetehoon lasketaan yhteen kaikki samalla laitosalueella sijaitsevat polttoaineteholtaan vähintään yhden megawatin energiantuotantoyksiköt ja jonka polttoaineteho on vähintään 5 megawattia, mutta alle 50 megawattia, ja jossa jokaisen kiinteää polttoainetta käyttävän energiantuotantoyksikön polttoaineteho on alle 20 megawattia.” (YSL Liite 2, 1. kohta)	”--- energiantuotantoyksiköihin, joiden polttoaineteho on: 1) vähintään 5 megawattia, mutta alle 50 megawattia; ja 2) vähintään 1 megawatti, mutta alle 5 megawattia, jos energiantuotantoyksikkö sijaitsee samalla laitosalueella muiden energiantuotantoyksiköiden kanssa ja niiden yhteenlaskettu polttoaineteho ylittää 5 megawattia tai jos energiantuotantoyksikkö on osa muutoin ympäristöluvanvaraista toimintaa. ---” (PIPO 1.1 §)
Yksi 0,5 MW ET-yksikkö (itsenäinen tai osa muuta luvanvaraista laitosta)	EI	EI
20 kpl 0,5 MW:n yksikköä = 10 MW:n laitos (itsenäinen tai osa muuta luvanvaraista laitosta)	EI	EI
Yksi 1 MW ET-yksikkö (osa muuta luvanvaraista (jatkossa lv.) laitosta)	EI	KYLLÄ
- em., mutta itsenäinen	EI	EI
Neljä 1 MW:n ET-yksikköä = 4 MW ET-laitos (osa muuta lv. laitosta)	EI	KYLLÄ
- em., mutta itsenäinen	EI	EI
Neljä 0,5 MW ET-yksikköä ja neljä 1 MW:n ET-yksikköä = 6 MW ET-laitos (joista 1 MW:isia yht. 4 MW) (osa muuta lv. laitosta)	EI	KYLLÄ (vain 1 MW:n ET-yksiköihin)
- em, mutta itsenäinen	EI	EI
Viisi 1 MW:n ET-yksikköä = 5 MW ET-laitos (sijaitsee lv. laitoksella)	KYLLÄ	KYLLÄ
- em, mutta itsenäinen	KYLLÄ	EI*
Kaksi 5 MW:n ET-yksikköä ja yksi 0,5 MW ET-yksikkö = 10,5 MW ET-laitos (itsenäinen tai lv. laitoksella)	KYLLÄ	KYLLÄ (vain 5 MW:n ET-yksiköihin)
Yksi 20 MW:n kiinteän polttoaineen ET-yksikkö ja yksi 0,5 MW ET-yksikkö = 20,5 MW laitos (itsenäinen)	EI (luvanvarainen)	KYLLÄ (vain 20 MW:n ET-yksikköön)
- sama kuin em., mutta nestemäinen polttoaine	KYLLÄ	KYLLÄ (vain 20 MW:n ET-yksikköön)
- sama kuin em. (neste), mutta sijaitsee lv. laitoksella	KYLLÄ	KYLLÄ (vain 20 MW:n ET-yksikköön)
Yksi 20 MW:n kiinteän polttoaineen ET-yksikkö ja yksi 1 MW:n ET-yksikkö = 21 MW laitos (itsenäinen)	EI (luvanvarainen)	KYLLÄ
- sama kuin em., mutta nestemäinen polttoaine	KYLLÄ	KYLLÄ
- sama kuin em. (neste), mutta sijaitsee lv. laitoksella	KYLLÄ	KYLLÄ

*Epätarkoituksenmukainen tilanne, joka on tarkoitus oikaista kun PIPOa uudistetaan seuraavan kerran

Kysymys 6: Voiko ELY-keskus valvoa rekisteröitävää energiantuotantolaitosta, vai onko se aina kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävä?

Vastaus:

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo kaikkia rekisteröityjä energiantuotantolaitoksia, jos muusta menettelystä ei ole päätetty. Näin myös silloin, kun rekisteröity energiantuotantolaitos sijaitsee samalla alueella sellaisen luvanvaraisen toiminnan kanssa, jonka ympäristöluvan myöntää AVI. (Tämä koskee kansallisesti luvanvaraisia, koska direktiivilaitoksilla ET-laitos on luvan piirissä eikä rekisteröintimenettelyä sovelleta).

Jos luvanvaraisen laitoksen osana toimiva ET-laitos on vielä ympäristöluvassa siirtymäsäännösten vuoksi, sitä valvotaan samoin kuin muutakin luvan piirissä olevaa toimintaa. Tällöin valvontaviranomainen on ELY, jos lupaviranomainen on AVI. ET-laitos rekisteröidään viran puolesta vasta, jos toiminta muuttuu olennaisesti (YSL 29 §) tai jos lupaa muutetaan (YSL 89 §). Koska toiminnan ja luvan muutokset kuuluvat tässä tapauksessa AVIn toimivaltaan, on AVIn käytännössä huolehdittava siitä, että tieto toiminnan tai luvan muuttamisesta kulkeutuu myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, joka vastaa ET-laitoksen rekisteröinnistä viran puolesta. (YSL 231 §:n 2 momentti)

Valvontaviranomaiset voivat sopia yksittäisessä tapauksessa, että AVIn luvittaman laitostekonaisuuden yhteydessä sijaitsevaa rekisteröityä toimintaa valvoo ELY, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen sijaan. Tällainen valvonnan siirtäminen on usein järkevää, kun ELY valvoo laitostekonaisuutta muilta osin ja pystyy toteuttamaan energiantuotantolaitoksen valvonnan kustannustehokkaasti muun valvonnan yhteydessä. Toiminnanharjoittajaa on kuultava ennen valvonnan siirtämistä. (YSL 189 §:n 2 momentti.)

Kysymys 7: Voiko kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoa 2 MW:n energiantuotantoyksikön toimintaa, jos yksikkö sijaitsee luvanvaraisen laitoksen yhteydessä ja luvan myöntää AVI

Vastaus:

Ei voi. Vastuu luvanvaraisen toiminnan valvonnasta (YSL 168 §) kuuluu valtion valvontaviranomaiselle, jos toiminnan ympäristöluvan myöntää AVI (YSL 189 §). 2 MW:n ET-yksikkö, joka sijaitsee luvanvaraisen laitoksen yhteydessä, on yleensä osa luvanvaraisen laitoksen toimintaa. Tällöin ET-yksikköä valvotaan (sillä tarkkuudella kuin tällaista pientä osatoimintaa on ylipäätään tarpeen valvoa) lupavalvonnan yhteydessä.

Jos ET-yksikkö ei jostain syystä olisi osa toimintakokonaisuutta (esimerkiksi laitosalueella sijaitseva virkistystiloihin kuuluva puulämmitteinen sauna), se kuuluisi teoriassa niihin pilaantumisen vaaraa aiheuttaviin toimintoihin, jotka eivät ole luvan-eivätkä ilmoituksen varaisia. Tällaisissa asioissa molemmat valvontaviranomaiset, ELY ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, ovat toimivaltaisia. Tämän luonteiset pienet toiminnot eivät kuitenkaan kuulu maksullisen valvonnan tai pakollisten määräaikaistarkastusten piiriin. Jos kunnassa kuitenkin olisi käynnissä esim. kiinteistöjen tulipesiä ja tulien oikeaoppista sytyttämistä koskeva valvonta- ja tiedotuskampanja, voisi tämä sauna olla kampanjassa mukana.

PIPO 13 §: Nestemäisten polttoaineiden käsittely ja varastointi

Kysymys 8: PIPO-asetuksen 13 §:n 1 momentin kohdan 2) mukaan nestemäisen polttoaineen suoja-altaan tilavuus on mitoitettava siten, että vuototilanteessa siihen sopii vähintään 1,1 kertaa siihen sijoitetun suurimman säiliön nestetilavuus. Voiko suoja-aldaiden nestetilavuusvaatimuksen 1,1 -kertaisuuden toteuttaa jollakin muulla tavalla kuin ryhtymällä rakenteellisiin uudistuksiin?

Vastaus:

Suoja-altaan mitoitusvaatimuksen voi toteuttaa myös rajoittamalla säiliöissä varastoitavan nesteen maksimitilavuutta. Rajoitus on toteutettava viranomaiselle todennettavissa olevalla teknisellä ratkaisulla (esim. ylitäytön estin), joka automaattisesti estää säiliön täyttämisen yli sallitun nestetilavuuden.

PIPO liite 3: Päästömittaukset

Kysymys 9: Milloin savukaasupäästöjen määräaikaismittaukset on suoritettava, erityisesti tilanteessa jossa useampi alle 5 MW energiantuotantoyksikkö muodostavat vähintään 5 MW energiantuotantolaitoksen?

Vastaus:

Alle 5 MW energiantuotantoyksikön päästömittaukset on tehtävä kerran toiminnan alkaessa tai olennaisen muutoksen yhteydessä. Samalla tavalla voidaan toimia myös niiden alle 5 MW yksiköiden osalta, jotka ovat osa vähintään 5 MW kokoista energiantuotantolaitosta (ei siis sovelleta liitteen 3 taulukkoa 2).

Vähintään 5 MW energiantuotantoyksikön päästömittaukset tehdään liitteen 3 taulukon 2 mukaisesti seuraavalla poikkeuksella: Vähintään 5 MW vara- ja huippukuormayksiköiden päästömittaukset tehdään enintään 7000 käyttötunnin mutta kuitenkin vähintään 7 vuoden välein.

Kysymys 10: Tehdäänkö päästömittaukset molemmilla polttoaineilla, jos pääpolttoaine on kaasu mutta kattiloissa voidaan käyttää myös kevyttä polttoöljyä?

Vastaus:

Mittaukset pääpolttoaineella riittävät, jos kevyt polttoöljy on varapolttoaine. Mikäli polttoöljy myöhemmin vaihdetaan normaalitoiminnan pääpolttoaineeksi (eli kyseessä ei ole väliaikainen öljyn poltto esimerkiksi kaasun saannin vaikeuduttua), niin polttoainemuutos on toiminnan olennainen muutos ja päästömittaukset pitää uusia.

PIPO-asetuksen noudattaminen jo toiminnassa olevalla laitoksella / rekisteröinti tai ympäristöluvan päivittäminen

Kysymys 11: Millä aikataululla jo toiminnassa olevan energiantuotantolaitoksen rekisteröinti tai ympäristöluvan päivittäminen PIPO-asetuksen mukaiseksi tapahtuu?

Vastaus:

PIPO-asetusta sovelletaan viimeistään 1.1.2018 alkaen seuraavasti:

- 1) Jos energiantuotantolaitoksella on nykyisin oma ympäristölupansa

Jos energiantuotantolaitoksella on oma ympäristölupansa, kunnan viranomaisen on rekisteröitävä energiantuotantolaitos ja lupa raukeaa 1.1.2018 mennessä (YSL 231 §:n 2 momentin alkuosa).

Katso myös kysymys 12 ja sen vastaus.

2) Jos energiantuotantolaitos on nykyisin kansallisesti luvanvaraisen laitoksen (ei direktiivilaitos) ympäristöluvassa

Kansallisesti luvanvaraisen laitoksen (esim. saha) ympäristöluvassa olevaa energiantuotantolaitosta ei tarvitse rekisteröidä 1.1.2018 mennessä, mutta energiantuotantolaitoksen on noudatettava PIPO-asetuksen vaatimuksia 1.1.2018 alkaen. Energiantuotantolaitos on rekisteröitävä vasta silloin, kun kansallisesti luvanvaraisen laitoksen toiminnalle on muuten haettava ympäristölupaa (YSL 231 §:n 2 momentin loppuosaa). Jos energiantuotantolaitos kuitenkin edelleen tarvitsee ympäristöluvan YSL 30 §:n 1 momentin kohtien 2 tai 3 perusteella, toimitaan vastaavasti kuin alla esitetään PIPO-laitoksesta direktiivilaitoksen ympäristöluvassa.

3) Jos energiantuotantolaitos on direktiivilaitoksen ympäristöluvassa

Energiantuotantolaitos tarvitsee jatkossakin ympäristöluvan (YSL 30 §:n 1 momentin kohta 1). Direktiivilaitoksen ympäristölupaa ei tarvitse pelkän PIPO:n voimaantulon vuoksi avata, mutta energiantuotantolaitoksen on noudatettava PIPO:n vaatimuksia 1.1.2018 alkaen (YSL 70 §:n 2 momentti). Ympäristölupaan PIPO:n määräykset sisällytetään vasta kun direktiivilaitoksen toiminnalle on muuten haettava ympäristölupaa.

Kysymys 12: Kyseessä on nykyisin ympäristöluvalla toimiva energiantuotantolaitos, jolle asetuksen vaatimukset tulevat voimaan 1.1.2018. Toiminnanharjoittaja esittää, että laitos rekisteröitäisiin YSL 231 §:n mukaan ”automaattisesti” ympäristöluvan rautessa, ilman mitään erillisiä hakemuksia. Käytännössä valvojalla ei ole niin tarkkoja tietoja kuin rekisteröintilomakkeissa (6035 ja liitteet) kysytään, koska PIPO-asetuksen vaatimukset ovat merkittävästi tiukempia kuin aiemman ympäristöluvan määräykset. Voiko viranomainen vaatia toiminnanharjoittajaa toimittamaan olemassa olevan laitoksen rekisteröintiasiakirjat samoin kuin meneteltäisiin uuden laitoksen tapauksessa?

Vastaus:

Toiminnanharjoittajan ei ole pakko täyttää rekisteröintilomakkeita 1.1.2018 mennessä, vaan YSL 231 §:n 3 momentin perusteella viranomaisen on viime kädessä rekisteröitävä ympäristöluvalla toimiva laitos ”automaattisesti”. Toiminnanharjoittajaa kannattaa kuitenkin vahvasti suositella täyttämään rekisteröintikaavakkeet, sillä sekä valvontaviranomaisen että toiminnanharjoittajan itsensä on pystyttävä varmistamaan, että laitos noudattaa PIPO-asetuksen velvoitteita 1.1.2018 alkaen. Asetuksen noudattaminen voitaneen varmistaa kahdella tavalla:

- 1) ETUKÄTEEN: Toiminnanharjoittaja täyttää rekisteröintilomakkeet, minkä jälkeen viranomainen rekisteröi laitoksen. Lomakkeissa olevien tietojen avulla valvontaviranomaisen pitäisi pystyä varmistamaan, että PIPOa noudatetaan.
- 2) JÄLKIKÄTEEN: Toiminnanharjoittaja ei täytä rekisteröintilomakkeita, vaan viranomainen tekee automaattisen rekisteröinnin vuosien 2017/2018 vaihteessa. Tässä tapauksessa valvontaviranomaisella todennäköisesti ei ole kaikkia tarvittavia tietoja sen varmistamiseen, että PIPO:a noudatetaan. Tämä

taas johtaa siihen, että viranomaisen pitänee heti 2018 alkupuolella valvontatoimenpiteenä pyytää toiminnanharjoittajalta tarvittavat lisätiedot.

Viranomaisen lisäksi myös toiminnanharjoittajalle lienee vaihtoehto 1) yksinkertaisempi, nopeampi ja halvempi.

Rekisteröintilomakkeissa kysytään osin varsin yksityiskohtaisia tietoja, eikä niiden kaikkien saaminen liene tarpeellista sen varmistamiseksi että PIPO-asetusta noudatetaan. On kuitenkin melko vaikeaa ottaa yleisluonteisesti kantaa siihen, mitkä kaavakkeiden tiedot ovat välttämättömiä ja mitkä eivät, joten tältä kohdin valvontaviranomainen voi käyttää omaa harkintaansa. Selkeintä kuitenkin on, jos toiminnanharjoittaja toimittaa kaikki lomakkeissa kysytyt tiedot.

Kysymys 13: Sovelletaanko YSL 116 §:n määräyksiä, kuten laitoksen rekisteröintiasiakirjojen lähettämisen määräaika (90 päivää ennen toiminnan aloittamista) myös olemassa oleviin laitoksiin, eli hakemus olisi lähetettävä 90 päivää ennen lain voimaantuloa (esim. 30.9.2017 mennessä)?

Vastaus:

Koska toiminnanharjoittajaa ei voi velvoittaa täyttämään rekisteröintikaavakkeita, ei myöskään 90 päivän sääntöä voi soveltaa. Mikäli toiminnanharjoittaja täyttää kaavakkeet, olisi ne toki toivottavaa täyttää vuoden 2017 loppuun mennessä (jotta valvontaviranomaisen ei tarvitse kysyä tarvitsemiensa tietojen perään) ja mieluiten niin hyvissä ajoin, että valvontaviranomainen ehtii jo vuoden 2017 puolella hoitaa rekisteröinnin ja varmistaa sen, että laitos tulee noudattamaan PIPO:n määräyksiä 2018 alkaen.

Kysymys 14: Pitääkö päästömittaukset tehdä ennen kuin tällä hetkellä ympäristöluvalla toimiva PIPO-laitos voidaan rekisteröidä, jos niitä ei ole tehty aiemmin?

Vastaus:

Ei ole tarpeellista mitata ennen rekisteröintiä. Toiminnanharjoittajan pitää kuitenkin pystyä osoittamaan, että PIPO:n päästöarvoja noudatetaan, minkä vuoksi päästöt on tarpeen mitata kohtuullisessa ajassa. Valvoja voi tapauskohtaista harkintaa käyttäen hyväksyä kohtuullisen aikataulun mittauksille. Suositeltavaa kuitenkin, että mittaukset pyritään tekemään viimeistään rekisteröintiä seuraavana lämmityskautena (eli lämmityskautena 2018-2019).

Kysymys 15: Kyseessä on direktiivilaitoksen ympäristöluvassa oleva energiantuotantolaitos. Onko direktiivilaitoksen ympäristölupa päivitettävä ja direktiivilaitokselle tehtävä perustilaselvitys kun PIPO-asetus tulee noudatettavaksi?

Vastaus:

Direktiivilaitoksen ympäristölupaa ei tarvitse pelkän PIPO:n voimaantulon vuoksi avata, mutta energiantuotantolaitoksen on noudatettava PIPO:n vaatimuksia 1.1.2018 alkaen (YSL 70 §:n 2 momentti). Ympäristölupaan PIPO:n määräykset sisällytetään vasta kun direktiivilaitoksen toiminnalle on muuten haettava ympäristölupaa. Direktiivilaitokselle perustilaselvitys on tehtävä YSL 232 §:n 2 momentin mukaisesti viimeistään silloin, kun direktiivilaitoksen ympäristölupaa tarkistetaan/muutetaan. Eli perustilaselvitystä ei tarvitse tehdä pelkän PIPO:n voimaantulon takia.

Kysymys 16: Kyseessä on energiantuotantolaitos jolle jää ympäristölupa voimaan senkin jälkeen kun PIPO-asetus tulee noudatettavaksi. Ympäristöluvassa on tiukempia määräyksiä esim. tiheämmät päästömittausvelvoitteet kuin asetuksessa edellytetään. Raukeavatko nämä määräykset 1.1.2018?

Vastaus:

PIPO-asetusta noudatetaan ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimuksena (PIPO 1 §:n 2 momentti), joten jos ympäristölupamääräykset ovat asetusta tiukempia, lupamääräyksiä on edelleen noudatettava.

Kysymys 17: Ympäristöluvassa on annettu myös esimerkiksi tarkkailuvaatimuksia alle 1 MW kattiloille, jotka eivät kuulu PIPO-asetuksen soveltamisalaan. Raukeavatko nämä vaatimukset 1.1.2018?

Vastaus:

Koska PIPO-asetus ei koske alle 1 MW kattiloita, niitä ei rekisteröidä eikä ympäristölupa niiden osalta raukea.